

ÅRSMØDE 2016

STOK inviterer til
Årsmøde i Svendborg

---

11. og 12. november 2016

GRÆNSER OG KANTER FOR FORSTÅELSE

- Som individ
- Som professionel
- Som samfund

Dansk forening for
**SYSTEMISK OG
NARRATIV TERAPI OG
KONSULTATION**

Grænser og kanter for forståelse

SOM INDIVID
SOM PROFESSIONEL
SOM SAMFUND

I VORE SOCIALE konstruktioner, kommer vi altid til at sætte os selv og andre i relation – en typologisk tilgang, hvor vi skaber et polariserende sprog: indenfor/udenfor – den fremmede/den herboende.

Hvordan kommer vi igennem sproglig og ikke-sproglig tilgang i mødet med polariteter til at grave dybere grøfter – og hvordan inviterer vi op til en forståelse og tankegang, hvor vi beriges af forskelligheder. Og hvordan kvalificerer vi vort professionelle møde til at skabe et rum, hvor disse udfordringer mødes og udfordres til forandring.

Hvor langt kan vi gå for at blive inspireret uden at miste fodfæ-

ste – hvad sker der hvis vi bliver på vores egen ø – uddør vi? Hvor langt rækker vores perspektiver i en forandrende verden.

Hvordan kan vi gå i samspil med den verden, der er omkring os – og hvilken betydning har den foranderlige/forandrende verden for vores perspektiv og hvilken betydning har vores perspektiv for verden.

Identitet skabes i samspil med verden. Vi har nogle udfordrende opgaver som individ, som professionel og som samfund i en tid, hvor grænserne rustes til at stå imod et pres udefra – eller til at åbne grænserne – alt efter hvordan vi ser på det. Polariseringerne forstærkes.

Program

FREDAG

8.30 Ankomst og registrering

9.15 Velkomst

ved STOKs formand
Susan Harnow

9.30 Nora Bateson

12.00 Frokost

13.00 Mary Alice Arthur

16.00 Pause

16.30 Workshops

- 17.45
- 1** At skabe sammenhæng i livshistorier
  - 2** Fælles om ulykken
  - 3** Stemning!
  - 4** Mennesker som fænomener af (for) forståelser og intentioner eller kræfter der søger at trække fortællinger i forskellige retninger

5 Narrativ familierterapi er radikalt anderledes end systemisk familierterapi

6 Samarbejde som alternativ til anbringelse

7 "Hvordan ændrer man en kultur? Med narrative ideer på arbejde i skolen"

8 Deep Democracy

9 En workshop om implementering af Åben dialog og Netværksarbejde

10 Netværksarbejde med Non-violent resistance (NVR)

11 HVEM SAGDE M-ORDET...?

12 MUS med mening

13 Introduktion til systemisk seksualterapi

18.00 Generalforsamling
- 19.30

20.00 Festmiddag

LØRDAG

7.30 Morgenmad

9.00 Hassan Preisler

11.00 Pause

11.00 Røde Kors

12.50 Afslutning
Madpakker

8.30 Ankomst og registrering

9.15 Velkomst

ved STOKs formand Susan Harnow

9.30 Nora Bateson

Gregory Bateson said, "The evolution is in the context." So why don't we have a word for those bodies, families, forests and other buzzing hives of communication—and for the mutual learning that takes place within those living contexts?

I have combined the Greek words Syn/Sym (together) and Mathesi, (to learn), to create Symmathesy = Learning together.

Boundaries are the interfaces of mutual learning between and amongst systems. In the discussion of contextual learning it is indeed a challenge to decipher for our studies and for our communication about our studies, where is the edge of the context? The boundaries: what separates me from you, or us from a forest, or the forest from a school—are seemingly real and true. The fact of their separateness is a fact of vitality even in the interaction required for life. A body needs a heart and lungs and a nervous system, the difference in these is as necessary as the unity of them. But, it should be noted that boundaries disappear, and at a wider view are non-existent. From the vista of the society, the functioning of one individual's heart is eclipsed by larger contextual patterns.

Boundaries are the differences that make differences, the areas of interaction, the communication interfaces that provide the contact, dependency and bias of the process of ecology. They are not static. As above, the boundaries present paradox. Our identification of the

boundaries is an art form that must carefully acknowledge the necessity of this paradox and avoid the possibility of defining boundaries in ways that freeze-frame the inevitable mutual learning. The frozen boundary lacks the inclusion of time over which all boundaries transform. The inclusion of time will blur the lines that once were boundaries; the contexts are interactive, and mutually learning.

12.00 Frokost

13.00 Mary Alice Arthur

Collective Story Harvest

We agreed that Collective Story Harvest could be an exciting way to push the edges, build a deeper sense of field and ask people to engage with story and their own experiences in a new way.

Collective Story Harvest præsenterer en spændende måde at skubbe til vores grænser for forståelse og bygge en dybere oplevelse af vores felt og praksis. Det er en måde at engagere mennesker i fælles erfaringer og inspiration gennem historiefortælling og feedback.

Workshoppen tager udgangspunkt i 10-12 enkeltstående historier om årsmødets tema. Disse historier og deres fortolkninger og udfoldelse vil give deltagerne en mulighed for at bidrage til en fælles diskussion og udvikling af en ny forståelse af vores fælles praksisfelt. Alle deltagere er involveret i processen og bidrager aktivt i skabelsen af en ny forståelse.

16.00 Pause

16.30 Workshops

1

At skabe sammenhæng i livshistorier

v/ **Familieskolen ved Poppelgården**

Vi oplever i vores arbejde, at familierne ofte lever med et fravær af sammenhængende fortællinger om bestemte aspekter i børnenes liv. Erfaringer, der har været vanskelige at tale om eller voldsomme oplevelser, der over tid er blevet så tabubelagte, at børnene langsomt har skabt deres egen mening og forfattet deres egne historier, ofte med dem selv som centrum. Vi hører børnene stille spørgsmål som; "Hvor er min far? Hvorfor ser jeg ikke min mor? Hvad skete der mellem jer? Hvorfor var du ked af det, mor?" Disse spørgsmål - og mangel på samme - fik os til at arbejde med konkrete metoder, der kunne anspore til dialog og sætte nogle af de forstummede spørgsmål og tabubelagte emner på dagsordenen.

Vi vil på denne workshop vise, hvordan vi i vores arbejde med familier gør brug af metoden Ord og billeder, som netop arbejder med at skabe sammenhæng i tidligere og nuværende begivenheder gennem illustrationer for børn af begivenheder, der er svære for de voksne omkring dem at tale om. Metoden bygger på ideen om, at det at skabe mening og sammenhæng i livet, er centralt for både børn og voksnes udvikling. Et forløb der inddrager Ord og billeder udmønter sig i et konkret produkt i form af en bog, som tilbyder familien mulighed for at fastholde og genstudere fortællingerne. Fortællinger der i udelukkende verbal form vil være mere flygtige og forbigående i deres karakter.

Vi vil på workshoppen stille skarpt på, hvordan vi på Familieskolen ved Poppelgården konkret gør brug af Ord og billeder i vores arbejde. Både individuelt og i flerfamiliesammenhænge. Vi vil vise, hvordan vi kobler ord og billeder til andre dele af vores arbejde, herunder mentaliseringsbaserede tilgange og elementer af Non Violent Resistance.

2

Fælles om ulykken

v/ Lone Kaae Morell, DISPUK

Lone Kaae Morell er ansat i DISPUK som underviser og konsulent, har terapeutiske samtaler og superviserer på pædagogiske institutioner rundt om i landet. Lone har skrevet et kapitel i bogen "Fra Terapi til Pædagogik" (2010), Hans Reitzels forlag og et kapitel i bogen "Narrativ supervision og vejledning" (2015), DISPUKs Forlag. Lone er uddannet socialpædagog og har mere end 25 års erfaring fra private såvel som offentlige institutioner for unge.

Når en ulykke rammer, er opmærksomheden ofte på de nærmest involverede. Men selvom man ikke er pårørende sætter tragiske hændelser mærker i livet. Hvordan fællesskabet omkring de involverede responderer, kan have stor betydning for den enkelte og for fællesskabets videre liv og for de pårørende.

På denne workshop vil jeg fortælle om, hvordan man, gennem betydningsskabende fortællinger, kan skabe nærhed og mening, når et stort fællesskab rammes af tragiske hændelser. Det kan være dødsfald, alvorlig sygdom eller ulykker blandt elever eller lærere i en skole, på en arbejdsplads, i en sportsklub eller forening.

Jeg vil fortælle om, hvordan jeg mødtes med elever og lærere på en efterskole og hvordan de fortalte historier om deres kammerat, der døde pludseligt i juleferien. Jeg vil fortælle om, hvordan de efterfølgende skrev breve om hans betydning i deres liv og gav disse breve til hans forældre. Jeg vil beskrive, hvordan man kan iværksætte fællesskabsskabende processer, der markerer det, som er sket, inddrager den sorg det har skabt og samtidig værdsætter det, som har været.

"Somewhere along the line you gave up askin'
When it got a little too complex
But if you don't question what has been
Does it mean that you don't care what's coming next".
— Tina Dickow: No Time To sleep.

3

Stemning!

v/ Lasse Hauge, socialrådgiver, narrativ psykoterapeut,
MPF. Konsulent i DISPUK

Ønsket med denne workshop er at give et bud på, hvordan vi kan forstå og arbejde videre med begrebet stemning i forhold til de narrative perspektiver.

Stemninger kan indeholde masser af både sete og uopdagede fornemmelser af handlinger og erindringer som på en og samme tid vækker vores hukommelse, men måske også gør os blinde for alt det, som står uden for stemningen. En stemning kan ikke blot skabes ved en enkelt hændelse, men skabes i samspil mellem flere hændelser – på samme måde som i musikken, hvor én tone i sig selv ikke siger meget, men sammensættes den med flere toner, og gerne i samme ”kulturelle toneart” fremkalder det gode harmoniske stemninger. Forskellighed kan nemlig skabe både harmoni og disharmoni.

Stemningsbegrebet går ofte igen i vores samtaler, vejledning og supervisioner – ”jeg er ramt af en dårlig stemning, eller til samtalen i sidste uge var der en ganske særlig stemning”. Stemninger er ikke tilfældige, men udspringer af tidligere hændelser, som kobler sig til vores hukommelse og erindringer.

Med denne workshop ønskes at belyse, hvorledes vi i samtaler, kan invitere stemningsbegrebet med ind mhp. at undersøge stemningens ”klangbund” og de erfaringer, den består af. Der gemmer sig et væld af erfaringer, viden og færdigheder i stemningerne, som nemt overses og forbliver fornemmelser, hvis de ikke narrativeres. Ved at historiegøre det, som gemmer sig i en stemning, giver det mulighed for at begrebsliggøre det, som blot tidligere var en fornemmelse.

4

Mennesker som fænomener af (for) forståelser og intentioner eller kræfter der søger at trække fortællinger i forskellige retninger

v/ Anne Romer, DISPUK

Anne Romer er Cand.Psych, terapeut, konsulent, underviser og supervisor og ansat på DISPUK gennem 12 år. Anne har tidligere arbejdet som mellemlider i en kommune og på forskellige døgninstitutioner. Anne har i mange år arbejdet med supervisionsgrupper, terapigrupper og som konsulent i forskellige organisatoriske gruppesammenhænge. Hun er bl.a. optaget af hvordan det bliver muligt at skabe plads for og værne om at alle deltagerne i grupperne får mulighed mens gruppen arbejder, med de forskellige forståelser der måtte være til stede, at opleve sig genkendt på sine bedste bestræbelser så rigere fortællinger bliver muligt.

Jeg hører ofte i mit (sam)arbejde i forskellige gruppesammenhænge som terapeut, konsulent eller supervisor, mennesker som fra starten når vi samles i gruppen siger følgende "Det er afgørende at der er tillid og tryghed i gruppen, og det er noget af det som jeg forventer du sørger for..." Dette har gjort mig nysgerrig på hvordan jeg kan udforske de intentioner og bestræbelser og erfaringer som ligger implicit i sætningerne og de effekter eller resonanser som udsagnet kan have på deltagerne i gruppen.

Vil vi på denne workshop sammen udforske forskellige fænomener omkring ideer om (for) forståelser, som kan være på spil når vi mødes i forskellige gruppesammenhænge på vores arbejdsplads, i supervisionsgrupper eller terapigrupper. For - forståelser som kræfter "vi står for" og som "står foran" når vi genkender, resonerer og forbinder os med temaer og værdier i fortællingerne fra andre. Vi vil bl.a. udfolde fænomener som tillid og tryghed og arbejdet med brug af billeder. Vi vil udfolde mulige handlinger som kan være med til at disse fænomener kan udforskes og træde frem som praksisser frem for dominerende (for)forståelser om eksempel tillid som noget der så at sige eksisterer "i sig selv" løsrevet vores fortællinger. Hvordan kan vi værne om forskelle i forståelser frem for at søge at placere forskelle inden for de sammen logikker (jvf Filosoffen Todd May).

5

Narrativ familierapi er radikalt anderledes end systemisk familierapi

v/Allan Holmgren, DISPUK

Der er stadig mange, der definerer sig selv og deres arbejde som narrativ-systemisk eller systemisk-narrativ. Det er synd, ærgerligt og uprofessionelt. Det er noget rod. Lidt som at kalde sig selv jødisk-katolsk.

Problemet med det systemiske perspektiv og med socialkonstruktivismen i det hele taget er fraværet af et intelligent magtbegreb og et begreb om subjektet.

Foucault definerede mennesket som tomt, som en blank tavle, i hvis kapillærer kulturen indskrives sig. Og når man, som Bruner definerer kulturen som systemet af normer, kan mennesker forholde sig til dette normsystem.

Selve begrebet familierapi er derfor problematisk. Man skulle måske hellere tale om hjælpsomme familiesamtaler, hvor alles stemmer kan blive hørt og bevidnet. Og derigennem bekræftet. Hvis man ikke bliver bekræftet, dør man. Så enkelt er det.

Jeg vil på denne workshop vise DVD-klip fra samtaler med familier og vise eksempler på bevidning, der rykker. Deltagerne vil blive inviteret til at deltage i små øvelser, der demonstrerer fortællingens transformerende kraft, når den har fat i det, som mennesker tillægger værdi. Det vigtigste af alt er at komme i historisk kontakt med de personlige erfaringer med det gode. Så bliver menneskers erfaringer opgraderet som modgift til smertelige erfaringer og kulturens normer.

6

Samarbejde som alternativ til anbringelse

v/ Britt Odgaard Jørgensen og Grethe Lohmann Jayatissa
familiekonsulenter i Frederikssund kommune

Vi vil i denne workshop illustrere og reflektere over, hvordan vi kan skabe muligheder for nye forståelser og anderledes samtaler, gennem tæt kontakt med familien og den unge der er anbringelsestruet.

Samarbejde i meget bred forstand er en forudsætning for at lykkes med opgaven, når vi forsøger at forstå og hjælpe unge i familier, der er ramt af mange og komplekse problemer.

Familien hjælpes til at reflektere over deres måde at være sammen på gennem en fælles vision for deres familieliv og dermed forebygge en anbringelse uden for hjemmet. Det sker ved at vi er ægte interesserede for familien og det de oplever at have brug for hjælp til. Samtidig er vi opmærksomme på, om der sker de nødvendige ændringer i den unges situation.

Vi vil dele vores erfaringer med systemisk/narrativ terapi i ofte meget alternative kontekster og fortælle om, hvordan vi kombinerer narrative greb i samtalen med praktiske opgaver og altid med respekt for familiens måde at leve deres liv på. Denne tilgang udfordrer de strømninger der er i tiden med manualbaserede behandlingsmetoder, og de traditionelle rammer for samtaleterapi. Vores workshop vil dels være en beskrivelse af vores praksis, dels en opfordring til sammen at reflektere over rammer for, og dilemmaer i, samarbejdende familietterapi.

7

”Hvordan ændrer man en kultur? Med narrative ideer på arbejde i skolen”

” v/ Lasse Offenberg og Martin Nevers, DISPUK

Lasse Offenberg og Martin Nevers arbejder til daglig i DISPUK, og har sammen deltaget i projekter på skoler til fremme af bedre miljøer i klasser, hvor trivselen har været truet. Det er dette arbejde, som danner afsæt for denne workshop.

Der er meget fokus på mobning for tiden. Alle skoler skal have en anti-mobbestrategi og forventes at slå hårdt ned for at stoppe mobning.

På den anden side er der også en tendens i vores kultur til at slå problemer mellem børn lidt hen. Vi hører ofte udsagn som: ”Der har jo altid været børn, som er blevet mobbet i skolerne”, ”sådan er drenge jo” eller ”det er bare almindeligt pigefnidder” – udsagn der skelner mellem mobning og alle de dagligdags problemer, der betragtes som en selvfølgelig del af skolelivet og som vi – elever, forældre og lærere - forventes at slå os til tåls med.

Men er det nu også en selvfølgelighed? I New Zealand har man med inspiration fra narrativ terapi sat sig for at sætte ind før mobningen opstår: Man er gået i gang med ændre på en skolekultur, som skabte mobning og konflikter, og har opnået forbløffende resultater. Tilgangen er båret af en grundlæggende tanke om at de mennesker som færdes i skolen ikke skal skubbes ud over kanten. Konflikter betragtes som en naturlig del af skolelivet – men man fokuserer på løbende at genoprette de relationer, der er i fare for at lide overlast, når konflikterne opstår.

Med afsæt i de diskurser og kulturer som vi møder i skolen i dag, vil vi på denne workshop præsentere andre tilgange til at fremme kulturer, hvor børn og unge kan trives, og vi vil med afsæt i en konkret case illustrere hvordan en anden tilgang kan skabe nye og mere foretrukne måder at være sammen på.

8

Deep Democracy

v. Ellen Hansen, supervisor, organisationskonsulent, terapeut

Ellen Hansen har gennem en årrække deltaget i kursusforløb, konferencer mv. og trænet med andre i internationale sammenhænge, og har stor glæde af at bruge øvelser og metoder i sit arbejde som såvel supervisor, organisationskonsulent og terapeut. Ofte arbejdes der ”på gulvet”, og der inddrages også krop/små bevægelser/sansninger, som en del af det materiale, der undersøges.

Deep Democracy er en tilgang som går efter langt mere end enighed. I den dybdedemokratiske forholdemåde lægges der vægt på at alle stemmer bliver hørt – også de marginaliserede. Deep Democracy/Proceswork kan både anvendes individuelt, i grupper, organisatorisk og i samfundsmæssige sammenhænge. Tilgangen kan fint kobles med en narrativ tilgang.

På denne workshop vil du få en kort indføring i nogle centrale forståelser og begreber samt via øvelser og en fælles proces få ”smagsprøver” på metode og forståelse. Vi vil arbejde med modsætninger og polariteter både som de kan opleves som individ i relationer, og som de kan opleves som individ/gruppe i forhold til samfundsmæssige spørgsmål.

9

Fra Finland til Jylland. En workshop om implementering af Åben dialog og Netværksarbejde i Horsens Kommune

v/ **Mats Widsell, Multiversitetet**

Denne workshop vil dels give en introduktion til den såkaldte Lapplandsmodel, dels være en fortælling om, hvordan modellen kan implementeres inden for det psykosociale område i en kommune.

Åben Dialog og Netværksarbejde er arbejdstitlen for den praksis som siden 80'erne er udviklet i det nordvestlige Finland i byen Tornio. Primært var det psykiatrien som blev reformeret til en dialogisk praksis, hvor bestræbelsen var at integrere patienternes netværk i behandlingen. I dag er Åben Dialog en praksis, der involverer hele det psykosociale område i Tornio, hvor praktiserende læger, sundhedsplejersker, socialforvaltninger og andre institutioner arbejder sammen om den enkelte borger. Dette har vist sig at være meget effektivt, når det gælder om f.eks. at reducere antallet af nye skizofrenidiagnoser, lavere arbejdsløshed hos mennesker der har gennemgået psykiatrisk behandling, kort sagt en besparelse på det personlige såvel som på det økonomiske område. Dette er dokumenteret i mange forskningsrapporter. Jeg vil i denne workshop introducere de vigtigste komponenter i Åben Dialog med praktiske eksempler.

Horsens Kommune har valgt at bruge Åben Dialog som et gennemgående perspektiv i den del af kommunen, der beskæftiger sig med handicap, psykiatri og socialt udsatte. Jeg vil fortælle om, hvordan det kan lade sig gøre med et personale på 550 personer og hvilken forskel, det kan give både for de professionelle, borgerne og deres familier og netværk.

10

Netværksarbejde med Non-violent resistance (NVR)

v/ Andreas Aamodt og Mikkel Borg Rasmussen. Begge ansat ved Poppelgården Familiecenter i Hvidovre.

I vores arbejde med familier betragter vi NVR som et redskab til at udvikle tillid i relationen mellem barnet og de vigtige voksne omkring barnet, men også til at udvikle tillid mellem de voksne omkring barnet, så de kan vise nærvær og stå skulder ved skulder i deres måde at hjælpe barnet på.

Vi tilbyder et tæt samarbejde med familien og det private og professionelle netværk omkring barnet, fordi løsningen af disse børns vanskeligheder ikke kan lægges på skuldrene af en enkelt forælder eller på barnet selv. Derfor arbejder vi bl.a. med netværksmøder med de institutioner og voksne der er i barnets liv, ud fra en veldefineret opgave og principperne i NVR.

I vores arbejde er relationen til barnet og empowerment af de voksne i fokus. I dette arbejde viser der sig ofte nye muligheder for også at styrke relationerne mellem forældrene og institutionerne som forsøger at støtte familien og barnet.

I workshoppen vil vores tilgange blive gennemgået og der blive arbejdet med en øvelse:

-De 3 kurve: Hvordan fokusere arbejdet i netværket omkring konkrete afgrænsede mål.

Og der vil blive givet en konkret vejledning i en anden metode i NVR:

-Erklæringen: Hvordan vise ikke-voldelig modstand med kærlige aftryk.

Desuden vil der blive demonstreret redskaber til anti-eskalering, som er en del af principperne i NVR-tilgangen.

Metoderne har vi fundet særligt brugbare i arbejdet med:

-Børn der ikke kommer i skole

-Teenagere med risikoadfærd, som er vanskelige at få kontakt med

-At forbedre samarbejdet mellem skole og hjem omkring elever der er i problemer.

I workshoppen præsenteres en gennemgående case hvor vi har anvendt metoden.

11

HVEM SAGDE M-ORDET...?

**v/ Marlene Stokholm og Thomas Bjørn Hansen.
Poppelgården Hvidovre Kommune.**

En workshop om det systemiske og narrative fy-ord modoverf***g og andre uartigheder i terapi.

Kender du fornemmelsen af at have ondt i maven i en samtale - og tænke at du måske ikke er den eneste i rummet, der har det sådan? Eller kender du tanken 'nu gentager de igen sig selv...hvorfor gør de ikke noget ved det'? Og har du i dit stille sind jublet, når den lidt for krævende familie har aflyst endnu en samtale? Det kan være central info i forandringsarbejdet eller fejlskud - vi ved det ikke, før vi sætter det i spil.

Mentaliseringsperspektivet tilbyder et sprog og en logik, der giver et muligt sted at stå for den systemiske og narrative terapeut i forhold til egne følelser, tanker og fornemmelser.

Tag din mavefornemmelse med dig og kom og mentaliser sammen med os i grænselandet for den systemiske og narrative terapi.

12

MUS med mening

v/ Eva Kragh er konsulent i DISPUK, cand. comm., og arbejder med undervisning, supervision og coaching af bl.a. ledere og konsulenter

MUS betyder jo medarbejder-udviklings-samtaler, og ordet ”udvikling” kan lokke både medarbejdere og ledere til at tænke, at der skal udvikles noget nyt, noget som endnu ikke er tilstede. Narrativ praksis og narrative idéer bidrager til opdagelse, udforskning og sprogliggørelse af det, som medarbejdere allerede gør og kan, ved og vil. Dermed opgraderes medarbejdernes viden og erfaringer ved at blive del af meningsskabende fortællinger, som også kan give retning for fremtidige handlinger og måske ”udvikling”.

Sociologen Rasmus Willig har beskrevet i sin seneste bog ”Afvæbnet kritik”, hvordan medarbejdere, der forsøger at kritisere forhold på arbejdspladsen bliver gjort tavse. Deres kritik eller spørgsmål modtages ikke, men returneres og gøres til et spørgsmål om deres egen indstilling, robusthed eller motivation – kritikken afvæbnes. Narrativ praksis giver bud på, hvordan medarbejdere og ledere ved MUS kan tale sammen om problemer og kritik på måder, der kan skabe forbindelser til det, som er vigtigt for medarbejderen og for organisationen.

På workshoppen vil deltagerne blive præsenteret for narrative idéer og inviteret til selv at arbejde med samtaler, der kan give nye veje i MUS.

13

Introduktion til systemisk seksualterapi

v/ **Karina Lins**

Karina er klinisk psykolog, uddannet i Belgien, og har en 4-årig uddannelse indenfor systemisk psykoterapi, ligeledes fra Belgien. Hun har arbejdet som selvstændig parterapeut siden 2001, først i Belgien, hvor hun arbejdede tæt sammen med sexologer og parterapeuter i en seksualrådgivningsklinik, senere i Berlin, og nu i København, hvor hun er blevet selvstændig på fuld tid.

Karina har undervist i sexologi på universitetsniveau, holder løbende foredrag og workshops for sundhedspersonale om seksualitet, og er supervisor for LBGT Danmark. Derudover deltager hun i konferencer og kurser i ind- og udland for løbende at opdatere mig inden for seksuelle anliggender og samlivsudfordringer.

Flere og flere par henvender sig til parterapeuter med formindsket lyst og dalende begær. De fleste af disse par elsker hinanden og vil gerne blive sammen, men ser med stor sorg at begæret forsvinder med tiden. Og vi kan som fagfolk normalisere at sex i starten opleves anderledes end efter ti-tyve år, at sex i starten af et forhold er med til at smede et par sammen, og at det er helt naturligt at begæret daler samtidigt med at vi begynder at føle os tryggere i relationen. Alligevel vil folk gerne holde deres lidenskab i gang.

For parterapeuter er der gode råd at hente i den systemiske seksualterapi, som åbner op for muligheder til at arbejde med denne svære og udfordrende problemstilling. Det erotiske potentiale af begge partnere kommer på dagsordenen, samt parrets forskellige seksuelle profiler, og den dynamik der opstår mellem mennesker på baggrund af denne forskellighed.

18.00
- 19.30

Generalforsamling

20.00

Festmiddag

7.30 Morgenmad

9.00 Hassan Preisler

Hassan Preisler er forfatter, dramatiker, skuespiller og radiovært:

”Jeg har hele mit voksenliv beskæftiget mig med identitet”. Først og fremmest min egen - hvis jeg skal være ærlig! Selv da jeg, som ”etnisk repræsentant” gennem et helt årti stod frem foran tilhørerne til utallige konferencer, workshops og seminarer og talte om mangfoldighed og inklusion, handlede det i virkeligheden om mig selv.

Men i min flugt fra at tage livets besværligheder tryllede jeg fortællingen om til en kamp for global retfærdighed. I min flugt fra den personlige skam, frustrationerne og ensomheden gjorde jeg den til et spørgsmål om eksklusion af etniske minoriteter. For jeg opdagede allerede som barn, at jeg kunne tale direkte ind i den danske skyld - skylden over privilegierne! Og i offerrollen fik jeg uhindret adgang til magt. Så det blev en rolle, jeg lærte at spille til perfektion.

Men tiden gik. Jeg blev ældre, og de repeterede historier om den etniske smerte blev mere og mere rustne. Offerrollen blev tiltagende uklædelig, kunne selv jeg fornemme. Men det var først, da jeg pludselig stod med ansvaret for min nyfødte datters fremtid mellem hænderne, at jeg måtte se mit korthus falde. Den absolut sidste gang jeg udtalte den sætning, der ellers var blevet mit varemærke, var til en konference i en stor sal på Den Sorte Diamant. ”Se os som individer”, dundrede jeg endnu engang, mens jeg slog hånden i pulten foran mig.

I samme sekund sætningen var udtalt, blev denne signaturformulerings absurditet forskrækkende tydelig for mig. ”Se OS som INDIVIDER”, lød den meningsløse genklang for mine ører. Jeg så op, krøllede min tale sammen, undskyldte og forlod salen. Og jeg har ikke set mig tilbage siden.

For ud af dette karakterselv-mord dukkede noget nyt op: Med min debutroman, Brun Mands Byrde, tog jeg det første skridt ud i at skildre mig selv som individ. Både i kunsten og i livet. Den trygge ramme, rollen som offer og etnisk repræsentant havde givet mig, var brudt ned. Nu var der kun mennesket tilbage.

Og herfra har jeg siden bestræbt mig på at eksistere.

10.30 Pause

10.45 Socialkonsulent Helle Kjems og programleder Mette Schmidt, Røde Kors

Migranter – flygtninge – asylansøgere: Grænser krydses – hvordan og hvorfor

I efteråret 2015 blev vi alle vidner til store grupper af mørkhårede mennesker vandrende afsted på de danske motorveje.

Hvem var disse mennesker? I aviserne læste vi om migranter og om flygtninge og om asylansøgere. Og hvor skulle de hen? Sverige, råbte de fleste af dem. Hvorfor? Mange ønskede at hjælpe dem videre til Sverige, men måtte ikke. Hvorfor kunne de ikke bare tage til Sverige som de ønskede?

Hvad er op og ned i debatten om migranter, flygtninge og asylansøgere. Hvad dækker begreberne over, hvilken situation befinder menneskene bag begreberne sig i, og hvad er deres rettigheder og muligheder?

Disse og mange andre spørgsmål forsøger socialkonsulent Helle Kjems og programleder Mette Schmidt at besvare. De har mange års erfaring med området fra deres arbejde i Røde Kors asylafdeling, og vil på konferencen skille myter fra fakta og sætte ansigter på historierne. Der fortælles fra Røde Kors mangeårige historie med modtagelse af flygtninge i Danmark; hvad sker der når en flygtning banker på vores dør, barn som voksen?

Der fortælles om vejen gennem Europa, om det danske asylsystem, om at leve på kanten til en ny tilværelse, i en paralleltilværelse i DK og om kommunernes modtagelse ved en opholdstilladelse eller rejsen tilbage ved et afslag.

12.50 Afslutning

Madpakker

ÅRSMØDE 2016

11. og 12. november 2016

GRÆNSER OG KANTER FOR FORSTÅELSE

Hvor foregår årsmødet?

Hotel Svendborg
Centrumpladsen 1
5700 Svendborg
www.hotel-svendborg.dk

Nærmere oplysninger

Dorte Nikolajsen
dortenik@gmail.com

Signe Bergmann Johansen
sibejo@gladsaxe.dk

Lisa Romlund
lisa@romlund.net

Jørgen Malmkjær-Mørch
jmm2200@gmail.com

Sune Boysen
sprogogstyrker@gmail.com

Tilmelding og betaling

Når medarbejdere på institutioner med institutionsmedlemsskab (støttemedlemsskab) deltager i kurser og årsmøde udløses der rabat efter følgende:

1-4 deltagere	1 rabat
5-9 deltagere	5 rabatter
10-14 deltagere	10 rabatter
15-19 deltagere	15 rabatter
20-24 deltagere	20 rabatter (osv...)

Tilmeldingen sker direkte til Hotel Svendborg på dette link:
<https://hotelsvendborg.nemtilmeld.dk/20/>
Sidste tilmelding er 16. oktober 2016

Deltagerpris

	Medlemmer:	Ikke-medlemmer:
Enkeltværelse	kr. 3.445,-	kr. 4.095,-
Dobbeltværelse	kr. 3.245,-	kr. 3.895,-
Uden overnatning	kr. 2.645,-	kr. 3.295,-

